

ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
COMMITMENT TO THE TEACHING PROFESSION OF STUDENT TEACHERS
AT VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE

เมษา นวลศรี¹ และ กุลชาติ พันธุ์วรกุล^{*2}

^{1,2} อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

*ผู้รับผิดชอบบทความ : kullachat@vru.ac.th

Mesa Nuansri¹ and Kullachat Pantuworakul^{*2}

^{1,2} Lecturer of faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University

under the Royal Patronage

*Corresponding author: kullachat@vru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตาม เพศ กลุ่มสาขาวิชา การตัดสินใจเลือกเรียน และระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 268 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ t-test สำหรับสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

Received: 21 February 2022

Revised: 5 March 2022

Accepted: 10 March 2022

Online publication date: 26 June 2022

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความภักดีต่อวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการแสดงตน และด้านความเกี่ยวพันกับวิชาชีพ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาคู เมื่อจำแนกตาม เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามการตัดสินใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ พบว่า นักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนแบบไม่ได้ตั้งใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความยึดมั่นผูกพัน / นักศึกษาคู / วิชาชีพครู

Abstract

The purposes of this study were to 1) study the commitment to the teaching profession of student teachers at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, and 2) compare the commitment to the teaching profession of student teachers by gender, group of major, the decision to choose to study at the faculty of education and cumulative grade point average (GPAX). The samples were 268 student teachers at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, selected by stratified random sampling. The data were collected by using a 5-point rating scale. The reliability of the scale was .97 based on Cronbach's alpha reliability coefficient method. The data were analyzed by using descriptive statistics including frequency, percentage, means, and standard deviation, as well as by inferential statistical methods, including t-test for independent sample, and F-test for one-way ANOVA.

The results showed that 1) The student teachers at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage had the commitment to the teaching profession, overall, to be at the high level, and when considering each component, it was found that aspect in the Royalty with the highest mean scores, followed by aspect in Identification and Involvement, respectively. 2) The result of comparison the means of the commitment to the teaching profession of student teachers had no difference when classified by gender, group of major, and cumulative grade point average (GPAX), but there was a statistically significant

difference by the decision to choose to study at the faculty of education at the .05 level.

Keywords: Commitment / Student teachers / Teaching profession

บทนำ

ครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ ดังพระราโชวาทของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพุธที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 ความตอนหนึ่งว่า

“...อาชีพครูถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้น จะต้องพัฒนาคน ซึ่งได้แก่ เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้านจึงสามารถ ช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้...”

จากพระราโชวาทตามที่ได้อ้างเชิฐมมากล่าวไว้ข้างต้น เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาชีพครูที่มีต่อความเจริญของบุคคล และชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง ชาติบ้านเมืองจะเจริญได้เพราะประชาชนในชาติได้รับการศึกษาที่ดีและมีครูที่มีคุณภาพ วิชาชีพครูจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เนื่องด้วยเป็นอาชีพที่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ และจะต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการสาธารณะและ ยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ดังนั้น การทำให้บุคคลทั่วไปทุกระดับได้มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพครู จึงต้องมีกลยุทธ์กลวิธีหลายประการที่ต้องทำให้เห็นประจักษ์ในเรื่องของครู ดังนั้นบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้น จะต้องพัฒนาคน ซึ่งได้แก่ เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้าน จึงสามารถ ช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้

การเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพหรือสถาบันการศึกษาที่ตนเองมีความสนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น สถานศึกษาหลายแห่งการนำเกณฑ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX) มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเร่งพัฒนาคุณภาพหลักสูตร พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนระหว่างเรียน เน้นการกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ออกแบบการเรียนรู้ตามความสนใจ สามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างความสุขตลอดที่อยู่ในรั้ว

มหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงในอัตลักษณ์ ลักษณะเฉพาะ นำไปสู่สัมพันธภาพความผูกพัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการคงอยู่ของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา ซึ่งหากนักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาย่อมแสดงพฤติกรรมหรือแสดงออกเพื่อสถาบันตนเองส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถาบันหากนักศึกษาคาดความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาแล้วย่อมนำมาซึ่งผลเสียหลายด้าน (จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และศศิธร โรจน์สงคราม, 2560)

ความยึดมั่นผูกพันของสมาชิกต่อองค์การเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ชี้วัดความสำเร็จขององค์การ เพราะความผูกพันนั้นจะช่วยเพิ่มผลผลิตของงาน (productivity) ให้สูงขึ้น และลดอัตราการลาออกจากองค์การ หากพิจารณาในแง่ของสถาบันการศึกษาก็เช่นเดียวกับมุมมองขององค์การต่าง ๆ เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความผูกพันของนักศึกษาต่อสถาบันเช่นกัน (Davidson, Beck, & Grisaffe, 2015) ดังนั้น ความผูกพันต่อวิชาชีพครูจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถใช้พยากรณ์การคงอยู่หรือลาออกจากมหาวิทยาลัยในระหว่างเรียน หรือลาออกจากวิชาชีพครูในอนาคตได้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความผูกพันต่อวิชาชีพครูสูง มีแนวโน้มที่จะคงอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือคงอยู่ในวิชาชีพครูสูง แต่ถ้ามีความผูกพันต่ำ มีแนวโน้มที่จะลาออกจากมหาวิทยาลัยก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา หรือ มีโอกาสออกจากวิชาชีพครูในอนาคตสูง วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สร้างคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูให้มีคุณภาพได้นั้น ครูต้องมีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ มีความเสียสละ หมั่นเพียรศึกษา ปรับปรุงวิธีการสอน เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ต้องมีความเข้าใจและเอาใจใส่ต่อศิษย์ทุกคนเป็นกำลังใจและช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิษย์เพื่อให้เขาเป็นคนใฝ่เรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของเด็ก ซึ่งการพัฒนาให้นักศึกษาครูเกิดคุณลักษณะข้างต้นได้นั้น สิ่งสำคัญคือ อุดมการณ์ของความเป็นนักวิชาชีพ (professionalism) ซึ่งก่อจากความรู้สึkyึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพและพร้อมจะปฏิบัติงานด้วยอุดมคติและความเต็มใจ เพราะความยึดมั่นผูกพัน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความรัก ความภาคภูมิใจ การยอมรับและยึดมั่นในอุดมมุ่งหมายและอุดมการณ์ของวิชาชีพ

งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตมักจะเน้นการหาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การกับข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปของแต่ละบุคคล ซึ่งสำหรับงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู ซึ่งมีองค์ประกอบของความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแสดงตน (Identification)

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 268 คน โดยใช้โปรแกรม G*power ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับปานกลาง (ค่า .30) ค่าระดับนัยสำคัญ เป็น .05 และค่าอำนาจการทดสอบ (power) เป็น .95 จากผลการคำนวณได้ขนาด

ตัวอย่างทั้งหมด (total sample size) จำนวน 177 แต่เพื่อชดเชยข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดตัวอย่างเป็น 270 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดกลุ่มสาขาวิชาเป็นตัวแบ่ง (strata)

ผลจากการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 270 คน พบว่า ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ กลับคืนมาจำนวน 268 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 99.23 โดยมีรายละเอียดของตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน คณะแผนกเฉลี่ยสะสม และความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	52	19.40
หญิง	216	80.60
กลุ่มสาขาวิชาเรียน		
วิทยาศาสตร์	135	50.37
สังคมศาสตร์	133	49.63
ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX)		
ต่ำกว่า 3.20	63	23.51
3.21 – 3.60	116	43.28
3.61 ขึ้นไป	89	33.21
ความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์		
ตั้งใจเลือกเรียน	210	78.36
ไม่ตั้งใจเลือกเรียน	58	21.64
รวม	268	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 268 คน โดยตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.60 เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสายการเรียนกลุ่มวิทยาศาสตร์และกลุ่มสังคมศาสตร์ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 3.21-3.60 คิดเป็นร้อยละ 43.28 และส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ตั้งแต่แรกเข้า คิดเป็นร้อยละ 78.36

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยสอบถามในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยได้ สร้างและพัฒนาขึ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน ตามแนวคิดของ Buchanan (1974) ได้แก่ 1) ด้านการแสดงตน (Identification) 2) ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ (Involvement) และ 3) ด้านความภักดีต่อวิชาชีพ (Royalty) โดยมีข้อคำถามด้านละ 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ โดยมีผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามกับข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่า Index of Objective - Item of Congruence: IOC โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า IOC ทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .80-1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง โดยค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .97 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์ค่า ความเที่ยงรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .90-.94 โดยผ่านเกณฑ์ในการ พิจารณา คือ มีค่ามากกว่า .70 ซึ่งเป็นที่ยอมรับในฐานะเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าความเที่ยง (Nunnally, 1967)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยการใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและภาพรวม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลตามแนวของเบส (Best, 1970) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.00 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตาม เพศ และกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ โดยใช้สถิติทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent samples) และจำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม โดยใช้สถิติทดสอบ F (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และหากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe สำหรับกรณีที่ด้านนั้นมีความแปรปรวนเท่ากัน และวิธีของ Dunnett T3 สำหรับด้านที่มีความแปรปรวนต่างกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามออนไลน์ด้วยแพลตฟอร์ม Google form แล้วส่งลิงค์แบบสอบถามให้นักศึกษาครูที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยทำ ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 สัปดาห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ พบว่า ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวนทั้งสิ้น 268 ข้อมูล คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 99.23

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู

ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความยึดมั่นผูกพัน
1. ด้านการแสดงตน (Identification)	4.12	.69	มาก
2. ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ (Involvement)	4.04	.69	มาก
3. ด้านความภักดีต่อวิชาชีพ (Royalty)	4.22	.61	มาก
รวม	4.13	.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านความภักดีต่อวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.22$, S.D.=.61) รองลงมาคือ ด้านการแสดงตน ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.69) และด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=.69) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตาม เพศ และกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามเพศ

ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครู	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ผลการเปรียบเทียบ
ด้านการแสดงตน	ชาย	52	4.09	.66	-.36	.72	ไม่แตกต่างกัน
	หญิง	216	4.13	.70			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .07, p= .80						
ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ	ชาย	52	4.03	.75	-.14	.89	ไม่แตกต่างกัน
	หญิง	216	4.04	.68			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .11, p = .75						
ด้านความภักดีต่อวิชาชีพ	ชาย	52	4.16	.60	-.89	.37	ไม่แตกต่างกัน
	หญิง	216	4.24	.61			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .00, p = .99						
ภาพรวม	ชาย	52	4.09	.64	-.48	.64	ไม่แตกต่างกัน
	หญิง	216	4.14	.62			
	Levene's Test for Equality of Variances F= .23, p = .63						

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงตน ด้านความเกี่ยวพันกับวิชาชีพ และด้านความรักดีต่อวิชาชีพ พบว่า ทุกด้านนักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ความยึดมั่นผูกพันต่อ วิชาชีพครู	กลุ่ม สาขา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ผลการ เปรียบเทียบ
ด้านการแสดงตน	วิทย์	135	4.08	.64	-	.30	ไม่แตกต่างกัน
	สังคม	133	4.17	.73	1.04		
	Levene's Test for Equality of Variances F = 2.69, p = .10						
ด้านความเกี่ยวข้องกับ กับวิชาชีพ	วิทย์	135	4.01	135	-.77	.44	ไม่แตกต่างกัน
	สังคม	133	4.07	133			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .07, p = .80						
ด้านความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ	วิทย์	135	4.20	.59	-.61	.54	ไม่แตกต่างกัน
	สังคม	133	4.25	.62			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .35, p = .56						
ภาพรวม	วิทย์	135	4.10	.60	-.87	.38	ไม่แตกต่างกัน
	สังคม	133	4.16	.64			
	Levene's Test for Equality of Variances F = .71, p = .40						

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงตน ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และด้านความภักดีต่อวิชาชีพ พบว่า ทุกด้านนักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ความยึดมั่นผูกพันต่อ วิชาชีพครู	การเลือกเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ผลการ เปรียบเทียบ
ด้านการแสดงตน	ตั้งใจเลือก	210	4.32	.55	10.36*	.00	แตกต่างกัน
	ไม่ตั้งใจเลือก	58	3.42	.69			
Levene's Test for Equality of Variances F = 1.40, p = .24							

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความยึดมั่นผูกพันต่อ วิชาชีพครู	การเลือกเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ผลการ เปรียบเทียบ
ด้านการแสดงตน	ตั้งใจเลือก	210	4.32	.55	10.36*	.00	แตกต่างกัน
	ไม่ตั้งใจเลือก	58	3.42	.69			
	Levene's Test for Equality of Variances F = 1.40, p = .24						
ด้านความเกี่ยวข้องกับ วิชาชีพ	ตั้งใจเลือก	210	4.20	.57	6.53*	.00	แตกต่างกัน
	ไม่ตั้งใจเลือก	58	3.47	.79			
	Levene's Test for Equality of Variances F= 9.22, p = .00						
ด้านความภาคภูมิใจต่อ วิชาชีพ	ตั้งใจเลือก	210	4.37	.51	8.28*	.00	แตกต่างกัน
	ไม่ตั้งใจเลือก	58	3.70	.64			
	Levene's Test for Equality of Variances F = 2.21, p = 0.14						
ภาพรวม	ตั้งใจเลือก	210	4.29	.51	9.56*	.00	แตกต่างกัน
	ไม่ตั้งใจเลือก	58	3.53	.63			
	Levene's Test for Equality of Variances F = 1.29, p = .26						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนแบบไม่ได้ตั้งใจ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงตน ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และด้านความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ พบว่า ทุกด้านนักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูแตกต่างกันในทิศทางเดียวกันคือ นักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ ด้านการการแสดงตน ด้านความเกี่ยวพันทางวิชาชีพ และด้านความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ สูงกว่านักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนแบบไม่ได้ตั้งใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
ด้านการแสดงตน						
ระหว่างกลุ่ม	.29	2	.15	.31	.74	ไม่แตกต่างกัน
ภายในกลุ่ม	125.80	265	.47			
รวม	126.09	267				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.40, df1 = 2, df2 = 265, p = .25						
ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ						
ระหว่างกลุ่ม	.36	2	.18	.38	.69	ไม่แตกต่างกัน
ภายในกลุ่ม	127.62	265	.48			
รวม	127.99	267				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = .14, df1 = 2, df2 = 265, p = .87						
ด้านความภักดีต่อวิชาชีพ						
ระหว่างกลุ่ม	.08	2	.04	.10	.90	ไม่แตกต่างกัน
ภายในกลุ่ม	97.94	265	.37			
รวม	98.01	267				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = .13, df1= 2, df2 = 265, p = .88						
ภาพรวม						
ระหว่างกลุ่ม	.13	2	.06	.16	.85	ไม่แตกต่างกัน
ภายในกลุ่ม	102.57	265	.39			
รวม	102.70	267				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic=.29, df1=2, df2=65, p=.74						

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า นักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน ตามระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงตน ด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และด้านความภักดีต่อวิชาชีพ พบว่าทุกด้านนักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาครูมีกิจกรรมในระดับหลักสูตร กิจกรรมระดับคณะ และกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัยที่ค่อนข้างมาก อีกทั้งมีกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงอาจส่งผลให้นักศึกษามีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู อีกทั้งนักศึกษาครูยังได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น ออกค่ายสอนหนังสือให้กับเด็ก ๆ หรือทำกิจกรรมทางด้านความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง จึงก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและตอกย้ำถึงจิตวิญญาณความเป็นครูที่สูงขึ้น อีกทั้งนักศึกษาครูยังได้มีโอกาสออกไปสังเกตการสอน ไปศึกษาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และออกฝึกประสบการณ์สอนจึงทำให้เกิดความเข้าใจและรักในความเป็นครูอย่างลึกซึ้งมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวัฒน์ กรมระรวย (2560) โดยผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีจิตวิญญาณความเป็นครู โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรวิไล สุขมาก และคณะ (2560) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากค่าเฉลี่ยความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาครูช่วงอุตสาหกรรมในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มเทคโนโลยีพระจอมเกล้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตาม เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน และระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะครุศาสตร์ให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันกับนักศึกษาทุกเพศ ทุกระดับความสามารถ และทุกสาขาวิชา โดยทางคณะครุศาสตร์ได้จัดกิจกรรมที่เป็นภาพรวมอย่างต่อเนื่อง มีหลายกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากความมีมือของนักศึกษาหลากหลายสาขาวิชา นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาก็บริหารจัดการอย่างเท่าเทียมกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และศศิธร โรจน์สงคราม (2560) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีความแตกต่างกันของ เพศ หลักสูตร และผลการเรียนไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำแนกตามความตั้งใจในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาครูมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์มีความยึดมั่น

ผูกพันต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนแบบไม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจตั้งแต่การตัดสินใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรัก ความศรัทธาต่อวิชาชีพครูสูง มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเลือกเส้นทางวิชาชีพครู ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้นักศึกษากลุ่มนี้มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ตั้งใจแต่แรกเริ่มที่จะมาเรียนครู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ หทัยทิพย์ สีส่วน (2556) ซึ่งส่วนหนึ่งของผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อในความสามารถของตนส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในการทำงานของนิสิตครู เนื่องจากนิสิตครูมีความเชื่อในความสามารถของตนที่สูง นิสิตจะมั่นใจว่าตนเองสามารถจัดการเรียนการสอน จัดการชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศได้ดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้นิสิตครูมีพลังในการทำงาน อุทิศตนในการทำงาน และยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salanova และคณะ (2011) ที่พบว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันในการทำงาน ซึ่งสำหรับนักศึกษาครูก็คือความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูแตกต่างกันตามการตัดสินใจเลือกเรียนในคณะครุศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนคณะครุศาสตร์มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเข้ามาเรียนแบบไม่ได้ตั้งใจ ดังนั้นทางคณะฯ อาจจัดโครงการเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับความเป็นครูเพื่อให้นักศึกษาในกลุ่มที่ตัดสินใจมาเรียนครูโดยความไม่ตั้งใจตั้งแต่เริ่มแรก เช่น จัดโครงการจิตอาสาเกี่ยวกับการให้การศึกษากับเด็กยากไร้ หรือสอนหนังสือให้กับเด็กด้อยโอกาส เป็นต้น
2. จากผลการวิจัย พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สารสนเทศดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่า สามารถพัฒนาความยึดมั่นในวิชาชีพครูให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นได้อีก โดยเฉพาะในด้านความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น ทางคณะฯ จำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับด้านนี้เป็นพิเศษ เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาครูมีความตั้งใจที่จะใช้ความพยายามในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ขององค์กรบนพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพครูให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาในกลุ่มนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มเติม และควรมีการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2. ควรมีการศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของศิษย์เก่าคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ด้วย เนื่องจากกลุ่มศิษย์เก่าถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งของมหาวิทยาลัย และเป็นกำลังสำคัญ

3. สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตโดยมุ่งศึกษา ข้อมูลพื้นที่เกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครูเท่านั้น และจากการศึกษา เอกสารพบว่า ตัวแปรนี้อาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น หากมีการศึกษาต่อไป ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาครู หรือควร ศึกษาพร้อมกับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และศศิธร โรจน์สงคราม. (2560). “การศึกษาคำผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล” วารสาร Mahidol R2R e-Journal. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 56-69.
- ปิยะวัฒน์ กรมระรวย. (2560). โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรวิไล สุขมาก, จตุพล ยงศรี และ ประภัศรา ธโนศวรรย์. (2560). “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพครูของนักศึกษาครูช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มเทคโนโลยีพระจอมเกล้า” วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1. หน้า 33-47.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หทัยทิพย์ สีส่วน. (2556). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างคุณภาพของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับความยึดมั่นผูกพันในการทำงานของนิสิตครูโดยมีความเชื่อ

ในความสามารถของตนเป็นตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Best, J. W. (1970). **Research in Education**. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Buchanan, H. B. (1974). “Building organization commitment the socialization of managers in work organization”. **Administrative Science Quarterly**. Vol 19. pp. 533-546.
- Davidson, W. B., Beck, H. P., & Grisaffe, D. B. (2015). “Increasing the institutional commitment of college students: Enhanced measurement and test of a nomological model” **Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice**. Vol. 17 No. 2. Pp. 162-185.
- Nunnally, J. (1967). **Psychometric theory**. New York: McGraw-Hill.
- Salanova, M., Lorente, L., Chambel, M. J. & Martinez, I. M. (2011). “Linking transformational leadership to nurses’ extra-role performance: the mediating role of self-efficacy and work engagement”. **Journal of Advance Nursing**. Vol. 67 No. 10. pp. 2256-2266.